

Dr. Răzvan NICOLAE MANOLIU

**DECIZII
POLITICO-MILITARE**

**Editura Academiei Oamenilor de Știință din România
București-2026**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MANOLIU, RĂZVAN NICOLAE

Decizii politico-militare / dr. Răzvan Nicolae Manoliu. - București : Editura
Academiei Oamenilor de Știință din România, 2026

ISBN 978-630-6518-61-6

32

355

Coperta- Ing. MIHAI BUȚA

© Editura Academiei Oamenilor de Știință din România

Cuprins

Prefață	5
Cuvânt înainte	7
Conceptul de decizie.....	9
Războaiele Daco-Romane.....	11
Cruciadele	16
Războiul de 100 de ani.....	19
Ștefan cel Mare.....	22
Vlad Țepeș.....	29
Mihai Viteazul	33
Alexandru Ioan Cuza.....	38
George Washington.....	45
Napoleon.....	51
Războiul de Independență	57
Tratatul de la Berlin (1878).....	63
Carol I	65
Ferdinand.....	73
Regina Maria	82
Războiul Întâi Mondial.....	98
Tratatul de la Versailles.....	112
Războiul Doi Mondial.....	114
Tratatele de Pace de la Paris (1947)	119
Ialta.....	121
Pearl Harbor.....	126
Ion Antonescu	130
Winston Churchill.....	138
Charles de Gaulle	142

I.V. Stalin	147
Adolf Hitler	153
Regele Mihai	158
Fidel Castro	167
Nelson Mandela	170
Războiul din Coreea	173
Războiul din Vietnam	176
Criza Rachetelor	184
Mao Zedong	189
Nikita Hrușciiov	192
Războiul din Malvine	200
Margaret Thather	208
Leonid Ilici Brejnev	214
Ronald Reagan	218
Mihail Gorbaciov	226
Angela Mearkel	233
Perspective	237
Abrevieri și Acronime	242
Bibliografie	243

PREFAȚĂ

Acest studiu realizat de către Dr. Răzvan Nicolae Manoliu, doctor în zona științei militare în domeniul Informații și securitate națională, prezintă o sinteză a unor decizii atât pe plan politic, dar și militar, adoptate de diverse state sau unele personalități care au influențat evoluția evenimentelor de la nivel național, la internațional și chiar până la nivel mondial.

Autorul a publicat lucrări interesante printre care „Dicționar de aforisme și citate celebre” în Editura Academiei Oamenilor de Știință din România în 2023, fiind coautor. De asemenea a mai colaborat la întocmirea unor importante articole, ca autor sau coautor, în publicațiile Secției de Științe Militare a AOSR, respectiv *Revista de Științe Militare* („Influența crizelor financiare asupra stării de securitate” și „Problemele războiului și știința”, „Rolul inteligenței artificiale în sistemul bancar românesc”, „Inteligența artificială – beneficii și provocări în protejarea datelor financiare și a infrastructurii de securitate națională a României”, „Sistemele și serviciile bancare electronice din România în contextul războiului dintre Ucraina și Federația Rusă”, „Decizii politico-militare cu impact major”, „Propaganda și pericolul curenților extremiste – teme recurente și manifestări în istoria modernă și cea recentă a României și a Europei”) și în *Annals series on military sciences* (“The influence of financial crisis on security”, “War problems and science”, “Role of artificial intelligence in the romanian banking system”, “electronic banking systems and services in Romania in the context of the war between Ukraine and the Russian Federation”, “Political-military decisions with major impact”) și comunicări științifice („Inteligența artificială (IA) - beneficii și provocări în protejarea datelor financiare și a infrastructurii de securitate națională a României”- “Artificial intelligence (AI) - benefits and challenges in protecting Romania's” “Financial Data and National Security Infrastructure”, „Provocări la adresa securității în contextul războiului din Ucraina”- “Security challenges in the context of the war in Ukraine”, „Efectele contradictorii ale dezvoltării științei asupra stării de sănătate a populației”- “Contradicting Effects of the Development of Science on Society's Health”).

Lucrarea de față se bazează pe o bibliografie vastă și ca urmare pe lângă unele decizii cunoscute sunt și unele mai puțin abordate și de aceea suscită interes sporit pentru cei care parcurg paginile sale.

Prezentarea deciziilor politico-militare pe secvențe în funcție de entitățile sau personalităților care le-au adoptat facilitează citirea studiului, fără a urmări cursiv demersul de la început și până la sfârșit.

Valoarea ridicată a lucrării este determinată de pregătirea multiplă a autorului. Astfel, în perioada 2013-2016 a urmat studii doctorale la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, în 2015 a absolvit Colegiul Național de Apărare finalizând cursul „Probleme actuale ale securității naționale”, între 2009 și 2011 studii universitare de master la Universitatea București-Facultatea de istorie, între

2004-2009 studii universitare la Universitatea București-Facultatea de istorie. Dubla pregătire în domeniul Științei Militare și în cel al istoriei au permis analiza corectă și competentă a deciziilor politico-militare prezentate.

Lucrarea se adresează publicului larg, în principal, dar poate fi folosită și de către cercetători științifici. Ea cuprinde o mulțime de decizii din domeniul politic și militar și are menirea de a contribui la dezvoltarea culturii generale a cititorilor.

Beneficiarii de diferite vârste pot folosi în mod plăcut și util timpul. Ne fiind făcute aprecieri axiologice la multe decizii cel ce citește lucrarea își poate face propriile poziții și interpretări .

Parcursul acestei lucrări nu solicită eforturi intelectuale deosebite însă câștigurile pe planul culturii generale sunt mult mai importante față de timpul consumat.

Apreciez că învățăminte deosebite le pot avea politicienii și comandanții militari când vor vedea în ce situații, unele limită, s-au adoptat deciziile politico-militare.

Am avut prilejul și satisfacția să „divulg” o parte din argumentele prin care vă îndemn să citiți această lucrare.

Gl.Bg.(ret.) Prof. Univ. Dr. Viorel BUȚA

Membru titular

al Academiei Oamenilor de Știință din România
și al Academiei De Științe Ale Securității Naționale

CUVÂNT ÎNAINTE

De multe ori în viața de zi cu zi m-am întrebat care este cursul de urmat în activitățile personale pentru a fi mai eficient în ceea ce fac. Opțiunile le-am luat bazându-mă pe unele criterii care nu întotdeauna au fost obiective și ca o consecință rezultatele nu au fost cele dorite. Am constatat că deciziile în acțiunile proprii au însemnat alegerea unei variante din mai multe posibile.

De-a lungul timpului cu prilejul studiilor de istorie și cele din domeniul științelor militare mi-am pus problema cât de valabile au fost unele decizii politico-militare la nivel strategic adoptate de coaliții, state, entități diferite, personalități de mare anvergură etc. Dacă în prezent există posibilități de simulare a unor acțiuni viitoare (nici în această situație nu există certitudinea obținerii unui rezultat dorit cu probabilitatea de 100%), în perioade îndelungate s-au adoptat hotărâri pe baza unor studii teoretice, experiența colectivă sau personală. Au fost și situații în care decidenții au adoptat decizii corecte, pe baza legilor și principiile luptei armate, în confruntări militare, dar unele fenomene naturale sau artificiale (furtuni, ploaie anormale, ceață, îngheț, ninsori abundente, catastrofe în construcții, epidemii etc.) au schimbat brusc mersul evenimentelor.

Pentru realizarea acestei cărți am consultat multe lucrări științifice, studii, consemnări ale vremurilor din care unele au fost partizane ca urmare a apartenenței etnice, politice, pregătirii autorilor, intențiilor corecte sau nu.

Demersul meu cuprinde o mulțime de secvențe nelegate între ele și care pot fi citite nu neapărat în ordinea redactării lor ci după preferințele cititorilor. De regulă, înainte de a supune atenției deciziile majore am prezentat pe scurt unele date și informații pentru care s-au adoptat aceste decizii.

Am dedus, în materialul factual, că, de-a lungul scării istorice, multe tratate, înțelegeri, promisiuni nu au fost respectate și mai mult nici alianțele nu au supraviețuit pe perioada pentru care au fost încheiate. De asemenea nici imperiile, indiferent cât de puternice au fost, la un moment dat și-au găsit sfârșitul.

Consider că pot fi scoase în evidență deciziile care au condus, de-a lungul timpului, la următoarele evenimente: războaiele imperiilor începând cu cele din antichitate și până în secolul al XX-lea; cruciadele; Războiul Întâi Mondial; Războiul al Doilea Mondial; atacul atomic asupra Japoniei; declararea independenței Taiwanului; războiul coreean; instalarea rachetelor cu încărcătură nucleară în Cuba; înființarea și extinderea N.A.T.O. ; înființarea și desființarea Tratatului de la Varșovia; războiul din Vietnam; războaiele israeliano-arabe; revoluțiile din fostele țări socialiste din Europa de Est; desființarea U.R.S.S. ; „primăvara arabă”; războiul ruso-ucrainean etc.

Cred că unele decizii strategice nu au avut în vedere imensele pierderi umane pe care le-au generat (sute de mii și milioane de morți, răniți și dispăruți). S-au creat dureri extraordinare în multe familii. Suntem martorii unor pierderi umane

uriae în războiul ruso-ucrainean- morți, dispăruți, răniți, dar și un mare număr de refugiați. Întâmplător am găsit date din care rezultă că din comuna Blăgești- județul Vaslui au murit sau au dispărut 123 luptători în cele două războaie mondiale (60 în primul și 63 în al doilea). Mi-am dat seama câtă dreptate aveau profesorii de la U.N.Ap. când spuneau să fim atenți că în spatele semnelor convenționale sunt oameni care trebuie protejați.

Lucrarea nu presupune limite de vârstă, pregătire, experiență de viață sau domeniu de activitate. Se citește cu ușurință și este creatoare de cultură.

Vă doresc lectură plăcută!

Autorul

CONCEPTUL DE DECIZIE

„O trăsătură caracteristică a unui lider este simplitatea și claritatea acelor planuri, combinații și decizii la care a ajuns.”

Carl von Clausewitz

Conceptul de decizie a fost definit de numeroși specialiști, analiști, manageri, cadre universitare și cercetători științifici, politicieni, toți pornind de la prevederile dicționarelor pe diverse domenii și de la activitatea practică. Decizia reprezintă „Hotărârea luată în urma examinării unei probleme, a unei situații etc., soluție adoptată (dintre mai multe posibile), rezoluție. Hotărâre luată de un organ al administrației ...”^{*}

Decizia reprezintă elementul principal al activității de management deoarece aceasta se regăsește în toate funcțiile acesteia. În domeniul politico-militar, calitatea procesului decizional influențează hotărâtor evoluția societății, dar și a organismului militar, iar în caz de război, rezultatul final (victorie sau nu).

Complexitatea fenomenelor politice și a problematicii din domeniul militar a sporit semnificativ în secolul al XXI-lea. Amplificarea complexității este generată de numărul de soluții posibile din ce în ce mai mare, de dificultatea prevederii consecințelor pe termen lung ca urmare a sporirii gradului de incertitudine. Consecințele erorilor în adoptarea deciziilor pot fi nefavorabile datorită complexității operațiilor și reacției în lanț pe care o eroare poate să o genereze.

Din punct de vedere calitativ conducerea unei entități, de la nivel tactic și până la nivel strategic își probează valoarea prin deciziile elaborate și aplicate. Alegerea unei variante de acțiune în vederea obținerii unor obiective înseamnă de fapt decizia structurii de conducere.

În lucrarea de față mă voi referi la unele procese decizionale și nu la acte decizionale având în vedere consumul mare de timp pentru culegerea și analiza informațiilor, dar și mulțimea de etape prin care se pregătește, se adoptă, se aplică și nu în ultimul rând se evaluează calitatea deciziei. Referitor la deciziile politico-militare evaluarea acestora nu mai poate schimba semnificativ realitatea obținută, fiind necesare noi decizii.

Realizarea obiectivelor stabilite în urma procesului decizional presupune ca decizia să fie fundamentată științific, să fie adoptată în timp util, să aibă în vedere toate elementele specifice situației la care se referă și să fie adoptată de către structurile sau persoanele investite cu drept legal.

Procesul decizional presupune următoarele trei elemente: decidentul, problema decizională și ansamblul variantelor decizionale. În situația deciziilor politico-militare decidentul este reprezentat, de regulă, de către o structură de

^{*} Dicționarul explicativ al limbii române, ediția a II-a, Univers Enciclopedic, București, 1998

conducere (un grup de persoane-decizii de grup) ce are menirea de a alege varianta optimă dintre mulțimea celor posibile. Desigur că în regimurile dictatoriale unele decizii chiar de cea mai mare importanță, la nivel strategic, sunt adoptate de către o singură persoană și astfel vorbim de decizii unipersonale. Este evident că orice decizie se adoptă în vederea rezolvării unei probleme decizionale. Numărul variantelor decizionale poate fi finit sau infinit. Deciziile politico-militare se iau în condițiile existenței mai multor cursuri de acțiune posibile și se fundamentează pe baza unor modele matematice.

În funcție de gradul de cunoaștere a elementelor situației decizionale de către decident, există decizii în condiții de certitudine, risc și incertitudine. Dacă în cazul condițiilor de certitudine și risc pot exista tehnici de optimizare, în situația incertitudinii, din punct de vedere teoretic nu sunt suficiente informații și date pentru ca decizia să se poată adopta.

La adoptarea deciziilor politico-militare există o mulțime de rezultate posibile corespunzător oricărei alternative cu o anumită probabilitate de producere. Având în vedere complexitatea situațiilor decizionale, decidentul este obligat să stabilească un curs de acțiune cu un anumit grad de risc pentru că nu se poate vorbi de un maxim absolut de certitudine sau incertitudine.

Deciziile politico-militare sunt de regulă de nivel strategic cu un impact major în evoluția evenimentelor. Au fost momente când unele decizii vizau întreaga omenire, așa cum au fost cele din 1962 în ceea ce privește criza rachetelor din Cuba. Acest tip de decizie vizează un orizont mare de timp, vizează o cantitate mare de resurse, există o anumită dificultate în definirea problematicii și cu un anumit grad de incertitudine.

RĂZBOAIELE DACO-ROMANE

Cele două războaie daco-romane din 101-102 și 105-106 au fost precedate de alte confruntări dintre daci și romani.

În perioada domniei împăratului Domițian, au avut loc o serie de războaie cu dacii. După cum spune Iordanes, goșii/geșii au renunțat la alianța „foedus” încheiată cu romanii și au devastat teritoriile de pe malul Dunării sub comandă lui Duras, nimicind armatele și comandanții din fruntea lor, în provincia Moesia condusă de Agrippa și Oppius Sabinus. Întrucât romanii au fost învinși, Oppius Sabinus a fost decapitat. “Goșii” au prădat castrele și orașele Romei. Din cauza măsurii lui Domițian de reducere a stipendiilor plătite regilor acestora, o măsură determinată de dificultățile economice pe care le traversa imperiul, dacii au trecut Dunărea, pe gheață, în iarnă anilor 85/86. Armata romană a traversat Dunărea pe un pod de corăbii. Din spusele lui Suetonius, Domițian a mai condus lupte împotriva chaților (un trib germanic) și împotriva sarmaților.

Împăratul Domițian a hotărât să separe provincia Moesia, mult prea întinsă că să fie apărută, în Superior și în Inferior. Se sprijinea pe câteva legiuni: I Italica la Novae, V Macedonica la Oescus, VII Claudi la Viminacium, și V Alaudae, precum și trupe auxiliare, în acest fel, principalele forțe romane erau stabilite în Oltenia și Banat, pentru a feri Moesia de un atac al dacilor din munți. Punctul nevralgic defensiv roman era în sectorul dobrogean al Dunării și ca urmare dacii au desfășurat cu ușurință atacul, dar în anul 86, dacii au fost respinși de peste Dunăre.

Diurpaneus (Decebal) i-a trimis o solie comandantului Fuscus, spunând că va încheia pace însă Fuscus refuză, și cu un orgoliu deosebit, se aruncă în luptă fără prudență. În primăvară anului 87, armata romană a trecut fluviul Dunărea pe un pod de vase, între Vidin și Orlea sau pe la Drobeta mergând pe valea Oltului. Armata romană a înaintat prin zona de dealuri subcarpatice din Mehedinți, traversând râurile Motru și Jiu cu intenția de a traversa munții prin pasul Vâlcan, pentru a se îndrepta spre Sarmizegetusa. Diurpaneus fiind un mare strateg militar, se retrage din calea armatei romane și îi pregătește o ambuscadă, permițându-le romanilor să se aventureze prin munți. Dacii au atacat pe neașteptate în mod total surprinzător. Legiunea Legio V Alaudae a fost măcelărită la Tapae, comandantul Cornelius Fuscus ucis, iar tabăra soldaților a fost jefuită. Toate armele și mașinile de război confiscate, stindardul luat de la Cornelius Fuscus a fost găsit abia după primul război daco-roman. Interesant este că Diurpaneus a primit numele de „Decebal” ce însemna „un om mai puternic decât zece oameni sălbatici”.

Eșecul amplu al generalului Fuscus a condus la o puternică panică la Roma. Romanii reiau ofensivă în anul următor, când la comanda armatei era Tettius Iulianus, fost consul, general precaut și cu multă experiență, veteran al războaielor de la Dunăre. A decis să înainteze prin Banat și i-a obligat pe soldați să scrie pe scuturi numele lor și ale centurionilor, pentru a-i deosebi pe cei mai viteji de cei

lași. Lupta s-a desfășurat tot la Tapae, învingându-i pe daci. Decebal, pentru că nu putea scăpa cu fuga, s-a trântit la pământ, prefăcându-se mort, fugind pe timpul nopții. Temându-se ca romanii să nu ajungă în capitala sa, a poruncit să fie tăiați copaci și așezate arme pe trunchiuri, ca romanii să creadă că sunt soldați daci și să se retragă înspăimântați. Locul bătăliei a fost identificat cu Poarta de Fier a Transilvaniei.

Fiind într-o situație dificilă, Domițian a trimis o solie lui Decebal, îndemnându-l să încheie un tratat de pace. Decebal a acceptat propunerea, trimițându-i pe Diegis și alți câțiva bărbați, că să-i predea armele și câțiva prizonieri. Diegis a obținut o diademă pe cap de la Domițian, iar soldații onoruri și bani.

Decebal, fiind conștient de amenințarea permanentă a populațiilor de sarmați iazygi și roxolani ce trăiau la est de Dacia, precum și de populațiile germanice din nord-vest, a acceptat pacea. A primit între timp și ingineri romani care să construiască fortificații defensive. Ca rege aliat al Romei, cu sprijin important financiar anual de 8 milioane de sestertii și sprijin militar roman, Decebal putea face față primejdiei, iar în spiritul „foedus”-ului, o oaste romană, condusă de Vellius Rufus, staționa în regatul său pentru a lupta împotriva populațiilor de dincolo de Dacia.

În secolului I, strategia politicii romane arăta că amenințările din partea statelor vecine Imperiului trebuiau să fie eliminate cât mai rapid. Dincolo de o oarecare cooperare de natură diplomatică cu Domițian, după o invazie pregătită, dar care nu a mai avut loc, Decebal a continuat să se opună Romei. Regatul Dac rămăsese prin urmare considerat la Roma ca o amenințare semnificativă. În acea perioadă, Roma avea probleme financiare provocate de campaniile de cucerire din Europa, într-o anumită parte datorate conținutului redus de aur din monedele romane stabilit de împăratul Nero. Informațiile confirmate privind aurul dacic și despre alte bogății ale acestei țări au condus și ele la conflictul romano-dac. Nu în ultimul rând alt motiv a fost cel al poziției strategice a Daciei. Prin urmare, noul împărat Traian, el însuși un soldat și tactician experimentat, a început pregătirile pentru un război de amploare împotriva Daciei.

După pregătiri de trei ani, la 25 martie 101, împăratul Traian a părăsit Roma și s-a pornit cu forțele romane spre Moesia Superior, ce reprezenta baza de pornire a operațiilor militare. Pentru a favoriza concentrarea trupelor și legăturile cu Pannonia, a creat noi comunicații. În vederea ușurării legăturilor pe Dunăre, împiedicate de cataractele de la Porțile de Fier, a ordonat săparea unor importante lucrări. Pe malul drept al Dunării, în clisura Cazanelor, a ordonat construirea unui drum de-a lungul malului drept, între localitățile Șip și Carâtaș din Serbia.

Armata lui Traian era formată din patru legiuni panonice: I, II Adiutrix, XIII și XIV Germina, două legiuni moesice din Moesia Superior: IV Flavia și VII Claudia, trei legiuni moesice din Moesia Inferior: I Italica, V Macedonica, XI Claudia, și altele aduse de la Rin, în total fiind 13-14 legiuni (70 000 de soldați), plus trupele auxiliare, dar și formațiuni etnice din rândul altor popoare ca mauri, palmireni și asturi. Operațiunile de debarcare erau susținute de flota dunăreană, Classis Flavia Moesica. Numărul celor care participau la forța de invazie era de

aproximativ de 150 000 de oameni. Comanda trupelor a fost încredințată unor generali și ofițeri veterani, ca Iulius Sabinus, Terentius Scaurinus, Iulius Quadratus Bassus, care vor fi guvernatorii Daciei. Foarte mult ne punem întrebarea cum putea fi asigurată deplasarea unei asemenea armate pe distanțe mari cu mijloacele timpului și cum se asigura cazarea, hrănirea, echiparea și punerea la dispoziție a mijloacelor pentru luptă în vederea intrării în acțiune.

Decebal dispunea doar de 50 000 de soldați, din călăreți ce acționau cu arcuri și pedestrași înzestrați cu paloșe curbe - siccae, săbii drepte sau curbe - falces, și aveau ca stindard balaurul-draco. Văzând pericolul, el s-a coalizat cu bastarnii și sarmații, ba chiar a trimis în dar un sclav regelui Parthiei, Pacorus al II-lea. A trimis soli la populațiile din nord de Marea Neagră, la sarmați, roxolani și alani pentru a fi sprijinit.

Armata romană cu o primă coloană a traversat Dunărea pe un pod de vase după care a ieșit din poarta cetății Viminacium, traversând Banatul spre Tibiscum. O a doua coloană a pătruns în Dacia la Dierna-Orșova, mergând pe valea Cernei și a Timișului, întâlnind prima coloana la Tibiscum. A treia coloană a pătruns prin Drobeta, deplasându-se pe sub munți pe la Cătune, Vartu și Porceni, urcând apoi pasul Vălcan până la Sarmizegetusa. Pe traseele de deplasare erau construite caste, drumuri și poduri pentru a menține siguranța armatei.

Armata romană a înaintat fără probleme, iar Decebal a hotărât să-i aștepte pe romani într-un loc convenabil, la Tapae, unde dacii și-au construit tabăra. După Cassius Dio, Traian primește un sol care i-a înmănat o ciupercă mare pe care scria cu litere latine că romanii să se retragă. Traian a refuzat orice ofertă și a continuat înaintarea. Bătălia decisivă s-a desfășurat la Tapae. Dacii au făcut față ofensivei romane, dar, la izbucnirea unei furtuni, au considerat, ca fiind un semn de la zei, au hotărât să se retragă. Din cauza apropierii iernii, Traian a decis să aștepte primăvara pentru a-și continua înaintarea spre Sarmizegetusa. În acest timp Decebal se retrage spre un cuib de vulturi din zonă muntoasă și rezistă în cetățile fortificate cu ziduri de piatră, deși o parte din cetăți au fost ocupate de către romani.

Decebal a organizat o diversiune în iarna 101-102. A dislocat trupe dacice împreună cu sarmați, roxolani și burii germanici spre Dobrogea surprinzând garnizoanele romane, pe care invadatorii le-au jefuit. Traian surprins a hotărât participarea la luptă numai a auxiliierilor germani. Armata lui Decebal, împreună cu roxolanii și iazigii, a traversat Dunărea înghețată, dar, deoarece nu era destul de frig, gheața a cedat sub greutatea lor și mulți luptători au murit în apa înghețată. Traian a fost obligat să se deplaseze cu armata din munți, urmându-i pe daci în Moesia. O prima confruntare a avut loc în timpul nopții, cu pierderi neimportante de ambele părți, și fără un rezultat hotărâtor.

Bătălia a avut loc la Adamclisi pe locul unde împăratul a fondat "Orașul Victoriei", purtând numele de Nicopolis ad Istrum. Tratatul între romani și daci eșuează, iar luptele se reiau. Dacii sunt dominați de armata romană, mai numeroasă și dotată cu o tehnică militară specifică pentru asedierea cetăților. Decebal a fost nevoit să accepte condițiile impuse în schimbul păcii.

Traian a impus condițiile păcii care au fost următoarele: predarea armelor, mașinilor de război, constructorilor, dezertorilor, distrugerea zidurilor cetăților, retragerea trupelor dacice de pe teritoriul cucerit de romani (Banat, Oltenia) și pierderea politicii externe independentă. Traian și-a staționat o parte din oastea proprie la Sarmizegetusa, precum și în castre din Banat, Țara Hațegului, Oltenia, Muntenia, sudul Moldovei și în sud-estul Transilvaniei. Adevăratul scop al lui Traian era să transforme Dacia într-o provincie, și astfel, i-a ordonat arhitectului Apollodor din Damasc să construiască un pod de piatră peste Dunăre, între Drobeta și Pontes, lucrare de o dificultate deosebită, dar și de o deosebită importanță de nivel strategic. Decebal a hotărât să se pregătească în ascuns pentru revansă, înarmându-și forțele și reconstruindu-și cetățile. A trimis mai mulți soli la regele parților, precum și la marcomani, cvazi, carpi și costoboci, bastarni, sarmați și roxolani, solicitând sprijin. Se apreciază că cel mai probabil dacii aveau mai puțin de 20.000 de oameni în măsură să lupte împotriva invadatorilor.

Deoarece Decebal nu a respectat acordul, Senatul roman l-a decretat pe Decebal din nou ca "inamic al Romei", iar Traian a pornit un nou război împotriva dacilor. Trupele romane au pornit din Roma la 4 iunie 105, imbarcându-se la Brundisium. Traian a primit o solie dacă, care îi cerea pace. Traian nu a fost de acord cu condițiile propuse de regele dac. Decebal a întins o cursă trupelor romane, dorind să-l ucidă pe împărat, trimițând dezertori în Moesia. Decebal a capturat comandantul unei legiuni, Longinus, căruia i-a solicitat să divulge planurile împăratului. Longinus nu i-a divulgat nimic, iar Decebal a trimis din nou o solie împăratului prin care cerea bani și înapoierea teritoriilor în schimbul eliberării lui Longinus. Traian nu a avut un răspuns tranșant și ca urmare Longinus se otrăvește. Ostilitățile au reizbucnit. Decebal cere pace după ce a constatat că mulți nobil-comati daci au trădat și au trecut de partea romanilor. Traian cu trupele sale a traversat Dunărea pe podul construit. În vara anului 105, romanii au atacat Dacia pe mai multe direcții: din vest, prin Banat până spre Valea Mureșului și pe valea Apei Orașului; dinspre sud, de la Drobeta, prin pasul Vâlcan, și apoi, pe valea Oltului. Ultimele cetăți dacice sunt cucerite în vara anului 106, printre care și Sarmizegetusa, unde apărătorii au luptat cu înverșunare. Primul atac a fost respins de apărătorii daci. Romanii au bombardat orașul cu armele lor de asediu și, în același timp, au construit o platformă pentru a ușura intrarea în cetate. Ei au înconjurat orașul cu un zid circumvallatio. Romanii au distrus conductele de apă ale Sarmizegetusei și au obligat pe daci să se predea înainte că să dea foc la oraș. Forțele romane au reușit să intre în incinta sacră dacică, unde l-au salutat pe Traian ca împărat și apoi au distrus întreagă cetate. Legiunea a IV-a Flavia Felix a staționat în cetatea distrusă pentru a păzi ruinele Sarmizegetusei. După finalizarea asediului, Bicilis, un apropiat al lui Decebal, și-a trădat regele și a însoțit pe romani la comoara dacică, ascunsă sub râul Sargetia.

Decebal împreună luptătorii scăpați din încercuire sunt urmăriți, dar ei au fugit spre est, probabil spre fortificația de la Ranisstorum. Cunoscând tratamentul foarte brutal pe care îl sufereau prizonierii de război luați de romani, Decebal se sinucide, în timp ce era urmărit de cavaleria romană, printre aceștia fiind veteranul

Tiberius Claudius Maximus . Romanii au reorganizat Dacia ca pe o provincie romană și au edificat o altă capitală la o distanță de 40 kilometri de vechea Sarmizegetusa. Acest centru a fost denumit Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa. Pierderile suferite în războiul din 105-106 de către daci au fost imense, dar armata romană a avut și ea pierderi semnificative în timpul cuceririi Daciei. Romanii distrug cetățile și sanctuarele dacilor pentru a preveni orice rezistență. Victoria împotriva dacilor a fost marcată cu mare fast la Roma.

Războaiele dacice au presupus decizii politico-militare de mare anvergură care în final au condus la un triumf uriaș pentru Roma și armatele sale. Deciziile au vizat pregătirea luptătorilor, înarmarea acestora, asigurarea mijloacelor de trai, a mijloacelor de deplasare și în mod deosebit traversarea fluviului Dunărea. Decizii importante s-au adoptat de ambele părți pe linia modului de desfășurare a acțiunilor militare.

Traian a stabilit 123 de zile de sărbătoare în întreg imperiul. Aurul din Dacia a asigurat surse importante de finanțare pentru alte campanii romane. Cele două războaie au constituit victorii importante în cadrul campaniilor expansioniste ale Romei. Prin cuceririle ulterioare din Asia, Traian a realizat cea mai mare întindere din istoria Imperiului Roman. O mare parte a populației masculine a Daciei a fost ucisă în luptă, trecută în sclavie sau înrolată în legiuni romane și trimisă să lupte la mare distanță de Dacia, în parte pentru a descuraja alte rebeliuni. Mai puțin de jumătate din Dacia a fost oficial anexată și apoi organizată ca provincie a imperiului (Dacia romană).

CRUCIADELE

“Milioane de morți, milioane de uciși pe toate continentele, de secole, în numele lui Dumnezeu, cu Biblia într-o mână și cu sabia în cealaltă: Inchiziția, tortura, cruciadele, masacrele, jafurile, violurile, spânzurările, exterminările, decapitățile, arderile pe rug; comerțul cu sclavi, umilirea, exploatarea, șerbia; genocidele, etnocidele conquistadorilor care nu ieșeau din cuvântul Domnului...”

Michel Onfray

Asediul Antiohiei în timpul primei cruciade*

Cruciadele au fost expediții cu caracter militar, întreprinse la îndemnul Bisericii catolice de către cruciații din Europa Apuseană și Centrală în Orientul Apropiat în perioada dintre 1096 și 1270, sub motivul eliberării mormântului lui Hristos din Ierusalim de sub ocupația musulmanilor. Au fost expediții militare ale feudalilor apuseni pentru a cuceri și coloniza regiuni din Orientul Apropiat, îndeosebi Palestina și Ierusalimul. Acestea s-au ivit într-o societate situată în plină expansiune politică și militară și sunt o completare a procesului de colonizare petrecut în Europa, la ele participând toate clasele și păturile sociale.

Deși s-a plecat de la scopuri declarate de ordin religios cruciadele s-au bazat pe decizii politico-militare de nivel strategic, deciziile fiind luate la nivel de state și grupuri de state fiind angrenate forțe multinaționale de mare amploare.

Aceste expediții au fost însoțite, inițial, de o ideologie creștină. Proclamate ca „războaie sfinte”, ele au fost organizate în numele eliberării așa numitelor „locuri

* https://ro.wikipedia.org/wiki/Asediul_Antiohiei#/media/Fi%C8%99ier:SiegeofAntioch.jpeg

sfinte”, în principal, Ierusalimul și împrejurimile sale, de sub dominația musulmană. Caracterul religios al cruciadelor justifică de ce conducerea lor a revenit papalității al cărei rol, pe plan internațional, se afirmă în secolul al XI-lea.

Pentru noi europenii este poate paradoxal să constatăm că Orientul Apropiat, care cuprindea Bizanțul, Siria, Palestina, Egiptul, era mai dezvoltat din punct de vedere economic și cultural decât Occidentul. De aceea regiunea respectivă exercita, la sfârșitul secolului al XI-lea, o puternică atracție asupra claselor sociale din țările apusene ale Europei, care la acea dată treceau printr-o perioadă de criză, ca urmare a încheierii procesului de aservire a țăranimii, a creșterii puterii principilor, a instituirii ordinilor cavaleresti, a sporului demografic, precum și a unor factori naturali: inundații, secetă, foamete, molime etc. Dezordinea politică din aceste țări a adus prejudicii atât economiei cât și altor domenii.

La cruciade au participat cavalerii apuseni, orașenii care vizau noi piețe de desfacere și aprovizionare, dar și țăranimea într-un număr foarte mare. Țăranii își puneau speranțe într-o viață mai bună.

Cruciadele au fost grăbite și de acțiunile de cucerire ale turcilor din partea a doua a secolului al XI-lea, Bizanțul fiind amenințat și prin urmare împărații bizantini au fost nevoiți, în mai multe rânduri, să ceară ajutor militar în Occident. Așa a apărut inițiativa papalității de a organiza expediții în urma cărora scaunul apostolic și-ar fi mărit sfera de influență, mai întâi, prin înlăturarea schismei, din anul 1054, dintre bisericile catolice și ortodoxe, apoi, prin răspândirea catolicismului în noi regiuni. În conciliile de la Piacenza și Clermont din 1095, apelul de cruciadă a fost lansat de către papa Urban al II-lea.

Prima cruciadă a avut loc în perioada 1096–1099. Decizia a fost luată în Consiliul de la Clermont din 1095, în cadrul sinodului (adunare bisericească), când Papa Urban al II-lea a anunțat public cruciada pentru eliberarea Țării Sfinte de sub ocupația musulmanilor, declarând “nimicirea dușmanilor creștinătății și iertarea eternă a păcatelor pentru cei care vor lupta sub semnul crucii”. Răspunsul sinodului a fost pozitiv, iar papa le-a spus episcopilor să se întoarcă în parohiile lor și să obțină sprijinul pentru cruciadă.

S-au format grupuri de creștini care trebuiau să pornească spre Constantinopol, unde aveau să se alăture armatei gigantice a Bizanțului, să-i izgonească pe turcii selgiucizi din Asia Mică și să înainteze spre sud, prin Siria, până la Ierusalim. Creștinii au pornit la drum, conduși de Petru Eremitul și Walter cel Sărac, dar cea mai mare parte dintre ei n-au ajuns niciodată în Palestina, fiind uciși, iar ceilalți au devenit hoarde de sălbatici și flămânzi.

Cele patru mari armate de cruciați s-au format și au ajuns până la Constantinopol pe rute diferite. Primul care a sosit, în decembrie 1096, a fost grupul din Lorena, din Franța de Nord și Germania, condus de Godefroy de Bouillon. Al doilea sosit a fost un contingent de normanzi din sudul Italiei, condus de către ducele Boemund de Taranto și contele Tancret. Un al treilea grup a ajuns din sudul Franței, sub contele Raimond al IV-lea de Toulouse. Cel de-al patrulea era compus din francezi, normanzi și englezi, sub comanda ducelui Hugh de Vermandois, a lui Robert Curthose de Normandia și a lui Stephen de Blois, sosind în mai 1097.

Atrocitățile comise pe timpul asediului Ierusalimului au rămas o pată neagră în istoria creștinismului medieval și prin urmare cruciadele au reprezentat decizii cu urmări groaznice. Justificarea oferită pentru masacrarea populației orașului: *sângele necredincioșilor avea să purifice Orașul Sfânt* nu poate înlătura crimele prin care au fost uciși aproximativ 70.000 locuitori.

După cucerirea Ierusalimului, grosul armatei cruciate s-a întors acasă, lăsându-l pe Godfroy cu o mică forță pentru a apăra orașul. Cruciații au întemeiat patru regate latino-creștine în Palestina și Siria.

Capetele încoronate din Europa au decis noi cruciade respectiv Cruciada a II-a (1147–1149), Cruciada a III-a (1189–1192), Cruciada a IV-a (1202–1204), Cruciada a V-a (1217–1221), Cruciada a VI-a (1228–1229), Cruciada a VII-a (1248–1254) și Cruciada a VIII-a (1270).

Deciziile privind cruciadele au avut urmări atât negative, dar și pozitive. Astfel consecințele negative cuprind distrugerile de bunuri și masacrele ce aveau loc în timpul războaielor, exploatarea populației supuse, iar cele pozitive au constat în contactul dintre două civilizații, care s-au influențat una pe cealaltă.

Cruciadele au contribuit ca timp de două sute de ani, zeci de mii de cruciați să se deplaseze în Orientul Apropiat și, odată cu ei, au pătruns și obiceiurile apusene, pe care clasa dominantă din Orient le-a însușit. În același timp, feudații apuseni au împrumutat forme ale rafinamentului și luxului oriental, pe care le-au adus apoi în Europa. Aceste acțiuni de mare amploare au contribuit la dezvoltarea legăturilor dintre Orient și Occident. Relațiile comerciale ale Europei apusene cu Orientul s-au accentuat.